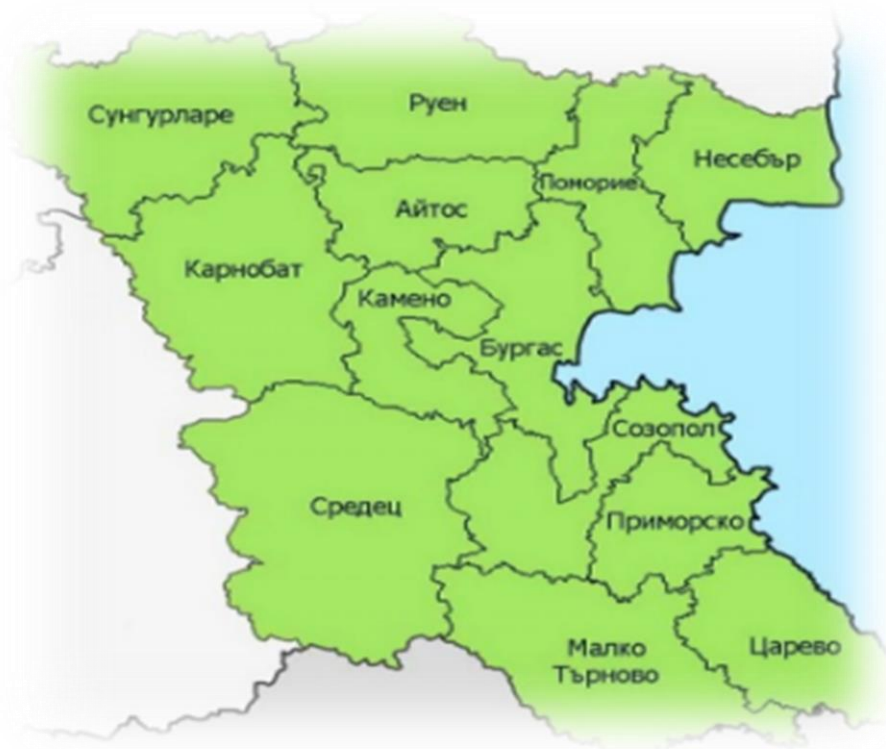

Качество на атмосферен въздух по общини и предприети мерки през 2017г.

ОБЩИНА БУРГАС

Община Бургас е разположена в Югоизточна България Административен и индустриален център със значителен промишлен потенциал. Водещо значение имат химическа, нефтохимическа, нефтопреработвателна промишленост, добивна, хранително-вкусова и други промишлености.

Географското положение на град Бургас обуславя интензивен автомобилен, въздушен, железопътен и морски транспорт. На територията на общината се намира най-голямата рафинерия на Балканския полуостров с инсталации за получаване на автомобилни бензини, втечен газ, горива за дизелови и реактивни двигатели и други нефтопродукти. Тук са разположени и производствените площадки на:

- „Кох и Нор Хемус Марк” АД – производство на пищеви средства, канцеларски материали и самозалепващи се материали;
- „Кроношпан България” ЕООД – производство на плоскости от дървесни частици и плоскости от ориентирани дървесни частици;
- „Победа” АД – производство на шоколадови и захарни изделия;
- „Трансвагон” АД – ремонт и производство на железопътни вагони;

- „Славянка” АД - производство на рибни консерви;
- „Елкабел” АД - производство на кабели и проводници;
- „Теком унимат” АД - с. Черно море – производство на битумни покривни изолации и добавки за цимент;
- „Благоустройствени строежи” ЕООД – с. Банево - кариера за добив на инертни материали, производство на асфалтови смеси за пътни настилки.

Най-големи източници на вредни емисии в атмосферния въздух над Бургаска община са „Лукойл Нефтохим Бургас” АД и „Кроношпан – България” ЕООД.

Основни замърсители и тенденции

Серен диоксид – SO₂

Наблюдава се трайна тенденция за задържане на средногодишната концентрация на серен диоксид, което се дължи на предприетите действия за газифициране и използване на горива с ниско съдържание на сяра. През 2017г. не е регистрирано превишаване на СЧН и СДН.

Азотен диоксид – NO₂

Замърсяването е основно по натоварени кръстовища и пътни артерии, макар и да не се регистрира повишение от допустимите норми. Целите на оперативната програмата са за извеждане на автомобилния поток от градското ядро. През 2017г. е регистрирана само една повишена СЧН в ДОАС-РИОСВ.

Финни прахови частици - ФПЧ₁₀

ФПЧ₁₀ са основен проблем, с комплексни причини. Използването на твърди горива за отопление, поради влошената цялостна икономическа обстановка в страната. Засилен транспортен трафик, особено през летният сезон, ремонтните дейности, пътната инфраструктура, активно строителство и промишленост. Неблагоприятни метеорологични условия-температурни инверсии, мъгли, липса на валежи, ниска скорост на вятъра, създаващи условия за задържане и натрупване на атмосферните замърсители в приземен въздушен слой. За решаването на проблема е необходимо да се прилагат мерки на национално ниво за въвеждане на централно топлоснабдяване, природен газ, еко-пилети и брикети, вместо въглища и дърва за отопление. През 2017г. в сравнение с 2016г. е регистрирано увеличаване на дните със замърсяване с ФПЧ₁₀.

Сяроводород – H₂S

Основен източник на замърсяване е „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД в кв. „Долно Езерово“. Причините са технологични пропуски, аварии, налагащи изгаряне на значителни количества газ на свещ, изпускане на процесни отпадъчни води. От 2012г. се изпълнява Оперативен план за действие за недопускане на замърсяване на въздуха в прилежащите на „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД населени места. Планът е довел до 2 пъти намаляване на превишените норми. В кв. Долно Езерово през 2017г. са регистрирани 8 превишавания над нормата.

Бензен

Основен източник на замърсяване е „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД и автомобилния транспорт - няма отклонения по този показател.

Тежки метали

Източник на замърсяването с тежки метали е комунално-битовият сектор, промишлеността, автотранспорта, бензиностанциите, „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД. Най-голямо влияние се оказва върху общините Камено и Бургас. През 2017г. концентрациите на тежки метали във въздуха са под методичната граница на откриване.

Стирен, Озон

Тези замърсители не отчитат високи стойности в пунктовете в кв. „Долно Езерово“, кв. „Меден Рудник“.

Замърсяване се отчита от „Кроношпан България“ ЕООД, производство на дървесни плоскости, където е монтиран мокър екофилтър за почистване на газове. Преустановено е използването на високосернисти горива и използване на природен газ.

Съществуват 43 бензиностанции, разработени са системи за улавяне на бензиновите пари. Действие на голям брой бетонови центрове. По отношение на замърсяването на въздуха от автомобилен транспорт е предприето разширяване на реконструкцията на тролейбусната мрежа, автобусния парк, изграждане на обходни маршрути за тежкотоварни автомобили, транзитно движение, реконструкция, преасфалтиране, поддържане на чистота, чрез измиване. По-нататъшна газификация, мерки в енергийната ефективност на жилищата, чрез саниране.

Основни приоритети по околна среда в Оперативният устройствен план – качество на атмосферен въздух в общината е опазване на антропогенното замърсяване, неблагоприятните климатични изменения, предотвратяване на заплахи, произтичащи от интензивната експлоатация на природните ресурси.

Тенденции за подобряване КАВ текущо по Оперативен устройствен план 2014-2020г.

В общината тенденцията по показателите за КАВ е добра. Като основни замърсители на въздуха на територията на област Бургас се отличават ФПЧ₁₀, сярководородни емисии и общо прахово замърсяване.

Предприети и предстоящи мерки:

Предприемане на допълнителни мерки за интегриран градски транспорт, насочени към специфичните зони с концентрации на емитери и подобряване информираността на населението. Засилване контролът върху основните промишлени замърсители, подобряване на автотранспорта. Насочване към използване на електротранспортни средства, оптимизиране на транспортната схема, решаване на проблема за преминаване през градското ядро.

Предприемане на мерки насочени към пътните кръстовища, изпълнение на газификацията, предприемане на мерки за енергийна ефективност на жилищата. Насочване усилията към специфични мерки за поддържане на зелени пространства в жилищните квартали и зоните за отдих. Насърчаване изграждането на зелени покриви и фасади. Създаване на разнообразни и екологични форми и пространства за придвижване - пешеходни, велосипеди, електроавтомобили.

Изграждане на единна черноморска велоалея. Доизграждане на крайградски парк „Росенец“, кв. „Сарафово“, благоустрояване на междублоковите пространства. Интервенции за отвеждане на транзитния поток от ЦГЧ с изграждане на обходи - Север и

Запад. Изграждане на буферни паркинги в периферията на града. Подобряване на туристическата инфраструктура. Международно сътрудничество, продължаване работата по проекти и програми.

Със Заповед № РД-969/21.12.2013 г. на Министъра на околната среда и водите за определяне на районите за оценка и управление на КАВ и на зоните, в които са превишени нормите с допустимите отклонения. Община Бургас е включена в район за оценка и управление на КАВ „Югоизточен” с код BG0006 и е посочена като зона - териториална единица с превишаване нормите за показатели: серен диоксид (SO_2), фини прахови частици (ФПЧ_{10} и $\text{ФПЧ}_{2,5}$) и озон (O_3).

Разработената Програма за подобряване качеството на атмосферния въздух в Община Бургас 2016-2020 г., за краткост наричана Програма за подобряване на КАВ е с обхват за замърсителите: фини прахови частици (фракции ФПЧ_{10} и $\text{ФПЧ}_{2,5}$), серен диоксид (SO_2) и озон (O_3). Времевият хоризонт на програмата е за периода 2016 - 2020 година.

Общинската програма е насочена към анализ на съществуващите източници на замърсяване, които биха могли да бъдат причина за нарушеното КАВ, както и определянето на адекватни и изпълними към настоящата ситуация мерки за подобряване на качеството на атмосферния въздух (КАВ) на територията на Община Бургас и достигане на съответствие с нормите.

Изпълнението на Програмата е заложено за следните периоди:

- краткосрочен – изпълнение в рамките на 12 -18 месеца;
- средносрочен – изпълнение в рамките на 2 години;
- дългосрочен – до 2020 г.

Основната цел на програмата е подобряване качеството на атмосферния въздух на територията на Община Бургас. За постигане на основната цел са определени следните подцели:

- Свеждане на броя превишения на средноденонощната норма за ФПЧ_{10} до нормативно допустимия – 35 бр./год.;
- Намаляване на средногодишната концентрация на ФПЧ_{10} и поддържането ѝ под установената СГН от $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$;
- Поддържане нивата на SO_2 под СЧНОЧЗ от $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$ и недопускане превишения на средноденонощна норма от $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$;
- За $\text{ФПЧ}_{2,5}$ – да бъде спазена средногодишна норма $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$, във връзка с опазване на човешкото здраве;
- За Озон - да се спазва краткосрочна целева норма $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$, във връзка с опазване на човешкото здраве. Да не се допуска превишаване на КЦН повече от 25 пъти в рамките на една календарна година, осреднено за три или пет годишен период.

АИС кв. Долно Езеро – извършват се непрекъснати измервания на следните замърсители на атмосферния въздух: бензен, въглероден оксид, сярководород, метанови и неметанови въглеводороди, азотни оксиди, озон, ФПЧ_{10} и серен диоксид.

Районът основно попада под въздействието на промишлените инсталации на „Лукойл Нефтохим Бургас” АД и промишлените предприятия, разположени източно от кв. Долно Езеро. Допълнително съществено влияние оказва и комунално-битовата дейност на квартала, основно през зимния период (битовото отопление на населението с твърди горива).

АИС к-с „Меден Рудник” – извършват се непрекъснати измервания на следните замърсители на атмосферния въздух: бензен, въглероден оксид, сяроводород, азотни оксиди, озон, ФПЧ₁₀ и серен диоксид.

Районът попада основно под въздействието на „Лукойл Нефтохим Бургас” АД, емисиите от утаителните басейни на рафинерията и Южната промишлена зона на Бургас. Тъй като к-с „Меден Рудник” не е включен в системата за централно топлоснабдяване и не е газоснабден, през зимния сезон допълнително негативно влияние оказват емисиите от домашното отопление на твърдо гориво. Значима част от общите емисии на азотни оксиди и фини прахови частици се формират и от автомобилния транспорт.

ДОАС система „OP SIS“ – контролира следните замърсители: бензен, азотен диоксид, озон, серен диоксид, стирен, толуен и ксилени. Системата е разположена в к-с „Лазур“, на сградата на РИОСВ-Бургас. Там съществува и ръчен пункт за контрол на замърсяването с фини прахови частици, като данните са с индикативен характер.

Мобилна станция за контрол качеството на въздуха на Община Бургас – въведена в експлоатация на 16 април 2011г. Мобилната лаборатория е единствената в страната автоматизирана общинска станция, чрез която се следят нивата на осем замърсители на атмосферния въздух – серен диоксид, азотни оксиди, озон, бензен, стирен, сяроводород, фини прахови частици ФПЧ₁₀ и фини прахови частици ФПЧ_{2,5}. Мобилният характер на станцията позволява тя да бъде разполагана на различни места – на територията на всички жилищни комплекси и квартали на Бургас и всички съставни селища на общината. В допълнение:

- снабдена е с GPRS, която автоматично подава координатите на станцията и нейното местоположение се визуализира на картата на Бургас;
- качеството на данните се гарантира посредством автоматично калибриране на уредите и анализаторите;
- тя е една от малкото в страната, чрез които се следи нивото на замърсителя фини прахови частици ФПЧ_{2,5};
- за фините прахови частици се получават реални часови стойности, а не една осреднена за 24 часа – това в съчетание със следените метеорологични параметри позволява да се идентифицират конкретни случайни или извънредни събития в рамките на деня;
- чрез Интернет, Мобилната станция предава в реално време данните за контролираните замърсители;
- в реално време тези данни се визуализират на Интернет страницата на Община Бургас.

Анализът на обобщените данни от пунктовете за мониторинг и качеството на атмосферния въздух на Бургас за 2017г. показва, че като основен замърсител остава ФПЧ₁₀.

Обобщените данни от Мобилната станция за КАВ от 11-те точки в гр. Бургас.

Като източник на замърсяването на въздуха с фини прахови частици, като доминиращата роля е на битовото отопление с твърди горива през студеното полугодие (около 80% от дните с превишения на нормите), като не се подценява и приносът на автомобилния транспорт. Предвидено е да се поддържа интензивното миене на всички основни улици, като за целта през 2017 г. отново са заложили повече средства по бюджета на общината за поддържане на чистота.

Замърсяването с фини прахови частици продължава да бъде основен проблем за КАВ в Бургас. За разрешаването му следва да се търси прилагане на финансови и законодателни мерки на национално ниво за битовото отопление на гражданите през студените месеци, с приоритет за използване на централно топлоснабдяване, природен газ и еко-пелети и брикети за сметка на въглища и дърва. На общинско ниво и през 2017г. ще продължи прилагането и изпълнението в пълна степен на заложените мерки в Плана за действие към Програмата за подобряване на КАВ, което ще гарантира спазване на допустимите норми и предотвратяване на по-нататъшно замърсяване. Предвидено е разработването на демонстрационен проект за намаляване замърсяването с ФПЧ в кв. „Долно Езерово“, с който да се кандидатства за финансиране по ОПОС 2014-2020, ос „Въздух“. В същото време е безспорен факт, че фоновото ниво на замърсителя бележи намаление спрямо предходната година (като обобщен индикатор – средно-годишна стойност от всички пунктове), но проблемът с наднорменото замърсяване на въздуха с фини прахови частици остава нерешен за кв. „Долно Езерово“.

Трябва да отбележим, че по показател Бензен за 2017г. няма превишаване на стойностите във всички измервателни пунктове.

В обхвата на Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради са предвидени към м. февруари 2017 г. за Бургас, одобрени и приключени дейностите по саниране и обновяване на сгради.

По различните програми и финансови механизми общо 32 от 34 детски градини и 38 училища в Бургас са изцяло обновени и санирани, с приложени мерки за енергийна ефективност.

Приключиха дейностите по цялостна реконструкция и модернизирание сградата на иновативно училище „Ал. Георгиев – Коджакафалията“ през м. септември 2017 г.

Введена в експлоатация модернизацията на Районната отоплителна централа в к-с „Меден Рудник“; нов котел на гориво еко-пелети; подмяна на топлопроводите към две училища и детски градини.

Газифициране на битовия сектор – поетапно увеличаване броя на домакинствата, отопляващи се с газ от централен източник.

Има одобрен проект за газификация на Бургас и приета устройствена схема на газопроводите.

За територията на Бургас е положена газоразпределителна мрежа с дължина близо 80 km, която предоставя достъп до почти всички промишлени и обществено-административни сгради, както и до 18 412 домакинства на Бургас.

Намаляване емисиите на ФПЧ₁₀ от транспорта

Повишаване контрола върху изпълнението на дейностите по мокро метене и миене на уличната мрежа и обществените територии в района на кв. „Долно Езерово“.

При възлагане на обществени поръчки за ремонт на улици да се поставя условие да не се използват въздуходувки за почистване преди асфалтиране, а да се използва машинно метене със събиране на праха.

Извършва се непрекъснат контрол върху дейността им, както и върху дейността на строителните фирми за недопускане на запрашаване при подготовката за преасфалтиране, за ограждане на строителните площадки с плътна ограда; за недопускане на замърсяване на прилежащите площи към строежите; за недопускане на складиране на земни маси и строителни отпадъци, извън оградите на строителните площадки; за недопускане

замърсяване на уличните платна от тежкотоварните автомобили, обслужващи строежите, съгласно издадена Заповед на Кмета на Община Бургас.

Реализиране на инвестиционни проекти за подобряване на обществения транспорт и подобряване на съществуващата транспортна схема на Бургас

Въведен в експлоатация проекта за виадукт Пътен възел Запад. Изграждането на виадукта извежда директно натоварения автомобилен трафик от АМ Тракия към южното Черноморие – само през лятото 10 000 автомобила дневно преминават през съоръжението.

През 2016г. е представен проект за нов „Северен“ обход на Бургас, изготвен от АПИ, който предвижда нова пътна връзка – пътен възел на две нива, между главния път I-6 София-Бургас и път I-9 Бургас-Варна (в територията северно от к-с „Изгрев“, край Аутлет „Пума“ през мястото на съществуващия селскостопански надлез). През 2018г. се очертава финализиране на проекта.

Изпълнение на проект „Интегриран градски транспорт на Бургас“ и въвеждане на бърза автобусна линия, в т.ч. електронна билетна система, система за автоматично позициониране на превозните средства, както и система за информация на пътниците в реално време.

Изцяло обновен е подвижния състав на обществения транспорт – към момента се оперира с автобуси, стандарт Евро 5; метанови соло-автобуси; нови по-енергоефективни тролейбуси (с финансиране по ОПОС); Изпълнените дейности по проект „Интегриран градски транспорт“ включват:

- Цялостно обновяване на подвижния състав – закупени 67 бр. нови автобуси; Обособяване на специални ленти за движение на нови две бързи автобусни линии, които покриват периметъра на пет от сега съществуващите с маршрут от к-с „Меден рудник“ до к-с „Изгрев“ и к-с „Славейков“; Изграден Център за контрол на трафика; Изградени Централна автобусна спирка на бул. „Сан Стефано“, Мултимодален транспортен Терминал на мястото на съществуващата Автогара Юг, цялостна реконструкция на Автогара „Запад“, както и междуградски автобусен Терминал и Зона за паркиране на мястото на съществуващото депо на „Бургасбус“; Изградени нови автобусни спирки; Мрежа от вело-алеи до всички жилищни комплекси и квартали на Бургас с дължина 60 km; Реконструкция в тип кръгово кръстовище „Трапезица“ и два броя свързани пешеходни надлези (пасарелки); Два броя пешеходни надлези (пасарелки) над кръговото кръстовище до хотел „Мираж“.

Проучване на възможностите за въвеждане на зона с ниски емисии в ЦГЧ на град Бургас.

Извършен е анализ и се подготвя определяне и обявяване на „Зона с ограничение на скоростта на МПС до 30 km/h“ в к-с „Бр. Миладинови“, районът около ОУ „Бр. Миладинови“, ул. „Родопи“ и ул. „Струга“.

По Инвестиционната програма за климата за насърчаване използването на електромобили, чрез НДЕФ община Бургас подготви проект за закупуване на 2 броя електро-автомобили, които да заменят два от конвенционалните в автопарка на администрацията. Спестените емисии са както следва: CO₂ – 10,4 t/year; NO_x – 880,6 g/y; въглеродород – 1.8 kg/y.

Електро-парка на община Бургас се допълва и от следните автомобили:

- ✓ Електробус, който извършва вътрешни курсове в рамките на Гробищен парк Бургас;
- ✓ Електробус, който извършва сезонни (през лятото) маршрутни курсове като градски транспорт по крайбрежната алея от Северен плаж към „лугата“;

- ✓ Сезонна (през лятото) маршрутна линия с електро-бусчета – Моста -Морска гара със соларни панели на покривите;
- ✓ Малокалибрен електромобил за инспектори УКОРС – за контрол в Морската градина;
- ✓ Два броя електро-мотопеди за контролната дейност на еко-инспектората;
- ✓ Електро велосипеди от системата за обществен вело-транспорт;
- ✓ Преференциален данък МПС за електро- и хибридни МПС.

Приети са законодателни мерки в Наредбата за определяне размера на местните данъци и в Наредбата за платено и безплатно паркиране на моторни превозни средства на територията на Община Бургас, определена като зона, са разписани преференции – освободени са от данък МПС всички електро-автомобили, мотопеди и мотоциклети, както и същите паркират безплатно в рамките на „Синя зона“ в гр. Бургас.

Електрическите МПС могат да използват безплатно изградените 4 броя зарядни станции – на паркинга на ул. „Гурко“, на ул. „Ст. Стамболов“ до Математическата гимназия; в района на Флората и до Хотел „Приморец“.

Провеждане на информационна кампания и насърчаване използването на обществения транспорт, в т. ч. и велосипедния транспорт.

В рамките на проект „Интегриран градски транспорт“ са проведени обществени представяния и обсъждания за всеки от жилищните райони на Бургас, на които се разясняват предимствата при използването на обществения транспорт; по-бързото и комфортно придвижване; ползите за околната среда и намаляване замърсяването на въздуха.

Осигурена и налична на интернет страницата на община Бургас на подробна информация за линиите по новата транспортна схема.

Въведена е система за обществен транспорт „Вело Бургас“, с изградени велостанции със велосипеди за обществено ползване.

Насърчаването на гражданите за използване на велосипеди се осъществява и чрез прилаганите мерки за разширяване на изградената мрежа от велоалеи, обвързването им със спирките на градския транспорт.

Изграждане на подземни паркинги в новото строителство в ключови зони на града.

Реализирани са следните проекти:

- ✓ Общински паркинг на ул. „Гурко“– 500 места, в т. ч. и 10 броя паркоместа за автобуси;
- ✓ В к-с „М. Рудник“, зона В, бл.107-108-109-110 – изграден паркинг за 100 места; в зона Б, бл. 453 до бл.459 – паркинг за 300 места; за зона Г – към момента се изгражда.
- ✓ В к-с „Изгрев“ нов паркинг за 50 места.
- ✓ При реконструкцията и рехабилитацията на ул. „Янко Комитов“ и бул. „Тракия“ – изградени нови 40 паркоместа.
- ✓ В близост до стария военен бункер, на брега на морето след лугата, бе изграден нов паркинг за около 200 автомобила.

От м. май е в експлоатация подземния паркинг под площад „Кирил и Методий“, на четири нива.

Въведената в Бургас „Синя зона“, чрез която са определени места за кратковременно платено паркиране в центъра на града цели решаване на проблема с огромното натоварване на централните градски части с автомобили и регламентира в същото време места за паркирането им. Общо местата в обхвата на зоната са 4 964 бр.

Изграждане, реконструкция, рехабилитация на пътната и уличната мрежа в Общината.

През 2017 г. в гр. Бургас и съставните селища на територията на общината се изпълнява поддържане и модернизация на пътната инфраструктура, като акцентът се запазва - цялостно решаване на проблема с уличната инфраструктура и подземните комуникации, като това включва както цялостното преасфалтиране на улици в гр. Бургас и съставните селища, така и извършените текущи ремонти и поддържане на улици, пътни и тротоарни настилки.

В допълнение - като самостоятелни обекти в рамките на капиталовата програма са реализирани: Пълна реконструкция на ул. „Кооператор“ в к-с „Меден Рудник“, изградена като четирилентова със статут на околновръстен път за комплекса и връзка с изградената източна районна артерия; Цялостна реконструкция на ул. „Александър Батенберг“; Цялостна реконструкция на ул. „Фердинандова“; Благоустройство и озеленяване на крайпътните и междублоковите пространства, с цел защита от прах и газове.

Извършено е благоустрояване на пространства в различните жилищни комплекси на Бургас:

Благоустрояване на Парк Минерални бани – изградена зона за игра и Аква калиде; Нов изцяло реконструиран районен парк в к-с „Лазур“, с детски площадки и „Въжен град“; Нови 2 бр. детски площадки в кв. „Долно Езерово“; Нова детска площадка ул. „Юрий Венелин“; Извършено е благоустрояване на пространството в Зона Б, к-с „Меден Рудник“ - бл. 453-455-456-457-459; Изцяло обновени дворни пространства и площадки в ОУ „Елин Пелин“; Извършено благоустрояване на пространствата в к-с „Меден Рудник“ – между бл. 440-452, в близост до ОУ „К. Петканов“, вкл. с изграждане на нови детски площадки, нова алейна мрежа, велоалеи, видеонаблюдение; Завършен проект за благоустрояване и реконструкция на Историческото ядро на Приморски парк. Изграден нов парк за отдих и спорт в к-с „Меден Рудник“ – между бл. 126-127-128; Извършено е благоустрояване на междублокови пространства в к-с „Възраждане“, в близост до бл. 40 на ул. „Пробуда“; С финансиране чрез ПУДОС по програмата „За чиста околна среда“ са изпълнени два проекта – почистено пространството от гаражи и строителни отпадъци пред бл.75 в к-с „Славейков“ и оформяне на градинка и детска площадка, както и Изграждане на детска площадка между бл.482 и бл.484 в к-с „Меден Рудник“; В озеленените площи на Бургас са внесени нови дълготрайни декоративни дървета и храсти.

- Издаване на еко – бюлетин за КАВ
- Поддържане на ниски нива на емитираните замърсители в атмосферния въздух от промишлеността.
- Заложено в издадените Комплексни разрешителни на промишлените предприятия, както и като задължителни условия в становищата на компетентния орган РИОСВ-Бургас по процедурата за ОВОС за нови инвестиционни предложения.
- Контрол на емисиите във въздуха, както и на заложените условия в комплексните разрешителни за експлоатация на промишлените предприятия.
- Чрез планираните и извънредни проверки (при необходимост) от страна на РИОСВ Бургас и РЛ Бургас.

ОБЩИНА АЙТОС

Общината се намира в Източна Стара планина, долината на Айтоска река. Важен икономически, промишлен, селскостопански и туристически център. Преобладава

хранително-вкусовата, дървопреработваща, строителна промишленост, транспорт. През общината преминава първокласния път София-Бургас и третокласния Провадия-Варна-Средец, ж.п. линия София-Бургас, Средец-Трояново-Айтос. Влияние върху качеството на атмосферния въздух оказват особеностите на местния климат в съчетание с начина на отопление през зимата, основно с твърди горива и е предпоставка за инверсионни замърсявания.

Основни замърсители в общината са ФПЧ₁₀.

Източници на емисии са: автомобилен транспорт; специфика на отопление - 60% от домакинствата се отопляват с въглища и 35% с дърва; промишлените предприятия са „Асфалтова база“ - Айтос, ПК „Кооплес“ - дървообработване, „Делта-Ф“ ООД за производство на мебели, „Аустротерм“ АД за производство на изолационни плоскости, мелница, завод за фуражни смеси, 8 бензиностанции.

След пускането на автомагистрала „Тракия“ автомобилният транспорт е намалял значително.

Визия за развитие от 2014-2020г. в Оперативния устройствен план за общината и стратегия по околна среда по компонент атмосферен въздух, се очертават следните направления:

- ✓ Подобряване на инфраструктурата - реконструкция на улични настилки, подобряване на общински и междуселски пътища Айтос – Карагеоргиево - Тополица, иновации в икономиката, развитие на модерно земеделие, доразвиване и подобряване на „Зелената екосистема“, подобряване на битовото потребление на енергия за отопление.

През 2016г. общината е една от петте общини, актуализирала и разработила общинска Програма за намаляване на нивата на замърсителите в атмосферния въздух и достигане на установените норми за вредни вещества, поради превишаване на нормите за ФПЧ₁₀, съгласно Заповед на министъра на МОСВ за утвърждаване на списък с районите на превишаване на КАВ-РОУКАВ-Югоизточен.

През 2017г. общината е предприела следните мерки за подобряване на КАВ:

Намаляване на емисиите от битовото отопление, чрез проекти за саниране на съществуващият сграден фонд, като голяма част от общинските сгради са санирани и изолирани. Изпълнение на мерки за енергийна ефективност в сферата на образователната инфраструктура на общината, осъществяване на енергийна ефективност по проект за административни сгради на територията на община Айтос, Спортна зала гр. Айтос и детски градини. Поддържане на данни и система за продадени горива, с цел точност при отчитане на емисиите на замърсителите в атмосферния въздух.

Намаляване на емисиите от транспорта: Системно почистване на пътните артерии, чрез ръчно и машинно миене, метене. Съгласно Заповед на кмета е въведено изискване към всички строителни обекти да се създават временни пунктове за измиване на автомобилните гуми, щателно измиване и почистване на строителните площадки, контрол върху камионите с насипни товари и използване на покривала с оглед ограничаване на запрашеността, подобряване на транспортната инфраструктура, подменени са улични и пътни настилки, поддръжка на общинските пътища, благоустройство на крайпътните и междублокови пространства, поддържане на зелените площи.

Сектор промишленост - стриктен контрол от дейността на производствените предприятия, чрез РИОСВ-Бургас по график, който обхваща промишлени предприятия.

ОБЩИНА ЦАРЕВО

Общината заема Югоизточната част на област Бургас, разположена около Черноморското крайбрежие. Уникалното съчетание на море, планина, реки, езера, екзотична защитена растителност и видове резервати, автентична древна култура, създава предпоставки за развитие на туризъм. Климатът е специфичен преходно-средиземноморски, характеризира се с повече валежи в съчетание с мъгли и северни ветрове. Развити са следните отрасли от промишлеността - малки фирми за производство на дървени въглища, селско стопанство, земеделие, горско стопанство и дърводобив, лов, риболов, туризъм, строителство, екотуризъм.

Атмосферният въздух е с отклонения по показател $ФПЧ_{10}$, въглероден двуокис, особено през зимния сезон. Качеството е сравнително добро, поради слабо развитата промишленост и отдалечеността на общината от основните промишлени замърсители на Бургас, както и попадането на голям процент от територията на общината в защитена територия Парк „Странджа“. В общинския център няма интензивен транспорт целогодишно, който допълнително да утежнява обстановката. Основни антропогенни замърсители са съществуването все още на някои амортизирани междуселищни пътища, поддържане на чистота на уличната настилка, стари амортизирани автомобили, отопление за комунално-битови нужди с твърди горива. Необходима е рехабилитация на пътя Бургас – Царево - Малко Търново, който ще изнесе до голяма степен натоварения трафик за Турция от крайбрежието. През летния туристически сезон запрашеността е много голяма, поради натоварения допълнително трафик от автомобили, моторни превозни средства и туристи. Неблагоприятно е безплановото застрояване, създаване на нови места за паркиране. На територията на община Царево основен замърсител на атмосферния въздух се явява дейността на фирми „Пасат България“ АД и „Стъклопласт“ ООД – производство на плавателни средства и изделия от стъклопласт и два броя бетонови възли.

За намаляване на вредното въздействие на антропогенните замърсители на атмосферния въздух за общината е необходимо в сектор бит и енергетика - намаляване на консумацията на твърди и течни горива и заместването им със „Зелена енергия“, въвеждане на енергоспестяващи технологии. В областта на селското стопанство - прекратяване промяната в земеизползването и превръщането на пасища и ливади в урбанизирани територии, с цел намаляване емисиите на парникови газове, намаляване употребата на изкуствени торове, подобряване на залесяването. На общинско ниво постоянно поддържане чистотата на улиците, благоустройство и озеленяване на обществени пространства, подмяна на амортизирания автомобилен транспорт, опазване на развитието на зелената система, доизграждане на велоалеи, пътеки за пешеходни отклонения и туризъм с определен маршрут.

Една от основните стратегии от Оперативния устройствен план е създаване на „Зелена община“ с приоритети - развитие на морски транспорт - местен и международен, подобряване на пристанищната инфраструктура, развитие на селско, горско стопанство, увеличаване на зелените масиви и трайни насаждения, залесяване на ерозирали терени, създаване на биологично земеделие, въвеждане на екологичен собствен мониторинг с изграждане на система за следене на замърсяването на въздуха постоянно. Доразвиване на велоалеи, озеленяване и изграждане на детски кът.

ОБЩИНА КАМЕНО

Общинският център е в близост до областният център Бургас и Черно море. През ообщината преминава железопътна мрежа. Релефът е равнинен и хълмист, прорязан от долините на реките Айтоска, Русокастренска, Чакърлийска, с ниска надморска височина. Климатът е континентално-средиземноморски, продължително лято, с малко валежи. Липсата на планини, близостта на морето, слабата залесеност е предпоставка за ветрове с голяма скорост.

Преобладават хранително-вкусовата промишленост, селскостопанство - растениевъдство, животновъдство, производство на зърнени култури, риболов.

Промислените предприятия са:

„Лукойл Нефтохим Бургас“ АД, Бургаски захарен завод ЕАД, „Промострой“ ООД за сухо строителство, зърнобази „Профекс“ ООД, „Жакен“ ООД - преработка на цветни и черни метали, строителна производствена кооперация „Камен“, цехове за производство и монтаж на дограми и др. На територията на общината е изградена газопреносна мрежа „Камено-газ“ ЕООД.

Качеството на атмосферния въздух се проследява от самостоятелна Автоматична станция „OPSIS“, разположена в общинския център. Измерват се нивата на озон, серен диоксид, азотен диоксид, бензен, толуен, фенол, параксилен и стирен, не измерва ФПЧ₁₀. Измерването на ФПЧ₁₀ се извършва периодично от МС на РИОСВ-Ст. Загора, при които са установени наднормени измервания по ФПЧ₁₀.

Основни източници на емисии са:

- Битово отопление, включително на обществени сгради, училища, детски заведения;
- Промисленост - „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД, Бургаски захарен завод в с. Свобода;
- Транспорт - амортизирани междуселищни пътища и превозни средства;
- Запалване на стърнища;
- Недостатъчно изградени крайградски многофункционални паркове и зелени пояси - зони за отдих, т.нар. „Зелени площи.“

Основни стратегии в част околна среда по Оперативен устройствен план е разширяване и модернизирание на пътната мрежа, подобряване на енергийната ефективност, ВЕИ, доразвиване на „Зелената система“ на общината.

Отчет за изпълнените мероприятия за намаляване нивата на замърсителите и достигане на утвърдените норми за съдържанието им в атмосферния въздух на територията на община Камено през 2017 г.

Актуализацията на Програмата за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух на територията на Община Камено за периода 2016-2020 година е изготвена в съответствие с изискванията, поставени в Закона за чистотата на атмосферния въздух и Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух и съгласно критериите, заложи в „Инструкция за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества в районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух. Реструктуриране на промишленото производство и предприетите конкретни екологични мерки, като смяна на горивните бази и подмяна на технологичното оборудване в енергийни предприятия, инсталиране на нови, или повишаване на ефективността на съществуващи пречиствателни съоръжения и други, доведоха до подобряване качеството на атмосферния въздух в населените места на Общината, където е

налице превишаване на концентрациите на някои замърсители и поддържането му в останалите райони.

Мерките за подобряването качеството на атмосферния въздух са анализирани по групи източници, както следва:

- Промислеността, в това число и „Лукойл Нефтохим Бургас” АД
- Битово отопление;
- Транспорт.

Данните за оценка качеството на атмосферния въздух в гр. Камено се получават от автоматична система „OP SIS”, разположена в сградата на Читалището. Честотата на измерванията е 20 минути. Нивото на откриваемост на замърсителите е $2 \mu\text{g}/\text{m}^3$. В автоматичен режим на работа дава информация за концентрациите на замърсителите: серен диоксид, азотен диоксид, озон, фенол, толуол, стирол, ксилен.

За показателите – азотен диоксид, озон, серен диоксид, стирол, толуол, фенол и ксилен не са отчетени превишения за наблюдавания период.

Намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ от транспорта:

Предприемане на необходимите действия за провеждане на преки измервания по съдържанието на ФПЧ₁₀ от мобилна автоматична станция за мониторинг през отоплителния сезон. През 2017г. Община Камено е включена в графика на ИАОС – гр. София и утвърден от Министъра на околната среда и водите, при което мобилна автоматична станция ще прави замерване на показателите на атмосферния въздух четири пъти през годината в една точка на територията на гр. Камено.

Изпълнителите на дейностите за подмяна и ремонт на ВиК мрежи, канализационни мрежи, улици и др. да прилагат специална програма от мерки за недопускане на замърсяване на прилежащите площи и територии с кал и други замърсявания, водещи до увеличаване на пътния нанос или ветрово запрашване. Община Камено осъществява контрол върху извършващите се ремонтни дейности и подмяна на ВиК мрежи, канализационни мрежи и улици за недопускане на замърсяване. Реализирани са местни благоустройствени проекти, имащи пряко или косвено отношение към подобряване на КАВ.

Извършени са и частични запушвания на дупките на общинската пътна мрежа, частични ремонти на републиканската пътна мрежа на територията на Общината от Агенция пътна инфраструктура.

Проверки и контрол за спазване на изискванията за задължително покриване на тежкотоварните камиони при транспортиране на строителни и насипни товари, с цел намаляване на запрашването на въздуха и предотвратяване замърсяването на уличните платна. Транзитно преминаващите МПС се отклоняват по околновръстни пътища.

Предаването на всеки строителен обект се предхожда от щателно измиване на строителната площадка и прилежащите площи. На територията на Общината няма големи строителни обекти, но при наличие на такива ще се извършва контрол върху строителните площадки и прилежащите площи. При ремонтните дейности на жилищните сгради се следи за възстановяване и почистване на тротоарните и уличните площи след прибиране на стоварените строителни материали от собственикът им.

Периодично машинно миене на основната пътна мрежа на град Камено и особено улиците, по които се движи обществения транспорт.

Ограничаване и постепенно преустановяване на зимното опесъчаване на пътищата и уличната мрежа за сметка на прилагането на химични реагенти.

Благоустройство и озеленяване на пространствата около улиците. През годината се извършва непрекъснато поддържане (косене и почистване) на крайпътните и междублоковите пространства.

Намаляване на емисиите от битовото отопление:

Осигуряване на условията за преминаване на гориво, природен газ или електричество на обществените заведения в жилищните зони. Сnižаването на емисиите на вредни вещества в атмосферата от комунално-битовия сектор е постигнато с газифицирането на всички общински сгради в гр. Камено и с. Свобода. Газифицирани са и част от домакинствата в гр. Камено.

Въвеждане на преференциална система за стимулиране използването на природен газ. В община Камено не е въведена преференциална система за стимулиране използването на природен газ.

Изпълнение на програма за енергийна ефективност - проекти за обновяване на жилищни сгради; информационни кампании за разясняване правилата за енергийна ефективност, условията за саниране на сгради, както и ползите от извършването на обновяване. При голяма част от общинските сградите в Общината са изпълнени проекти за енергийна ефективност, при които е подменена дограмата и са санирани сградите.

Намаляване на емисиите от промишлеността:

Поддържане на списък на фирмите, чиято дейност води до емисии от ФПЧ₁₀. На територията на Община Камено има малък брой действащи фирми.

Намаляване на емисиите от комините на ТЕЦ при „Лукойл Енергия и Газ” ЕООД до заложените в проекта за комплексно разрешително емисионни норми. С изпълнението на Комплексното разрешително за експлоатацията на действащите инсталации и съоръжения на „Лукойл Нефтохим Бургас” АД, емисионните норми на замърсителите се намалят поетапно. Емисиите са намалени и в следствие на част от закритите производствени предприятия на територията на „Лукойл Нефтохим Бургас“.

Съгласно направените разработки е установено, че основния дял за регистрираните превишения за гр. Камено има битовото отопление. За останалите населени места превишенията се дължат основно на транспорта в съчетание с битовото отопление.

ОБЩИНА КАРНОБАТ

Община Карнобат е с равнинна територия, прорязана от реки в подножието на Карнобатско-Айтоска планина. Географското положение заема значимо място в транспортно-комуникационната система. През територията преминават важни стратегически транспортни коридори по оста изток-запад и пресечни пътища за Източна и Западна България. Преминава и ж.п. линия Шумен-Варна, на изток АМ „Тракия“. Климатът е преходно-континентален с топла зима, високи температурни изпарения, с неравномерно разпределени валежи. Низинният релеф, липсата на високи планини и гъста зеленина предразполага северно-източни ветрове с висока скорост. Развита е предимно селскостопанската промишленост, животновъдство, хранително-вкусова, машиностроене, природозащитна дейност, туризъм.

За подобряване качеството на атмосферния въздух има разработена „Комплексна програма за намаляване емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества в атмосферния въздух в община Карнобат“, съгласно Заповед на МОСВ, която е продължена за период 2014-2020г., поради превишаване на ПДК за ФПЧ₁₀, предимно за индустриалния гр. Карнобат.

Основни източници на ФПЧ₁₀ са битовото отопление, автотранспорта, промишлените предприятия. В границите на гр. Карнобат и ул. „Москва“ път 1-6 и път 1-6 северна посока - Шумен са амортизирани, АМ „Тракия“ е на 6,7 km от гр. Карнобат. Битовото отопление е предимно на дърва и въглища. В гр. Карнобат обществените сгради са газифицирани, което е добър екологичен ефект за редуциране на вредните емисии, отделящи се от твърди горива, нафта и мазут.

По-значимите промишлени предприятия замърсяващи въздуха са: „Карнобатплод“ АД - производство на консерви; „Бургаспътстрой“ АД - кариера за насипни материали; „Мелница Карнобат“ ООД; „Се Борднейзе България“ ЕООД - окомплектоване на ел. оборудване на автомобили; „Еко Петрол продукт“ ЕООД - преработка на отпадни нефтопродукти; „КАМТ“ ЕАД - производство на селскостопанска техника; „Свинекомплекс“ - с. Крумово градище; „Андезит“ АД - с. Венец - кариера за пясък; „Андела“ АД – кариера; „СИС Индустрийс“ ООД - с. Церковски - производство на алкохол; „Топаз мел“ ООД; „Асфалтобаза Бургас път“ ЕООД.

На територията на общината има 6 бензиностанции, 4 газостанции, инсталирани са съоръжения за улавяне на бензинови пари. Незадоволително е състоянието на „Зелената система“ в общината, като цяло и междублоковите пространства. Недостатъчни са средствата за поддържане и изграждане на инфраструктурата, поради което се наблюдава влошаване на околната среда.

Основните поставени стратегии в Оперативният план за 2014-2020г. са: възстановяване и развитие на модерна инфраструктура, устойчива селищна мрежа, модернизиране на пътна и улична мрежа, изграждане подземни паркинги, подобряване транспорта от съседни села, изграждане на велоалеи, продължаване на газификацията на гр. Карнобат, топлинно саниране, въвеждане на ВЕИ, увеличаване на тревните площи, реновиране на туризма.

Общината е разработила Програма за намаляване на нивата на замърсителите ФПЧ₁₀ и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух на територията на община Карнобат. За периода 2016-2019г. по Заповед на министъра на МОСВ програмата е актуализирана и има за цел да се определят адекватни мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух, за достигане в съответствие с нормите.

През 2017г. усилията от страна на общината по програмата са насочени към ограничаване емисиите от транспортният поток, чрез подобряване състоянието на пътните настилки и почистване на уличната мрежа и обществените места в гр. Карнобат. Участие в програма за енергийната ефективност, провеждане на кампании, осъществяване на контрол за недопускане замърсяване от строежи, стриктен контрол за неправилно паркиране, благоустройство и озеленяване на крайпътните и междублокови пространства, стриктен контрол на емисиите на производствените предприятия.

ОБЩИНА МАЛКО ТЪРНОВО

Общината е разположена на южната граница на Р. България и Р. Турция. Попада в Националната екологична мрежа и е защитена територия по Закона за защитени територии със специфична природа - флора и фауна, защитена на национално и международно ниво от ЕК. Важна защитена територия е Природен парк „Странджа“.

Климатът е преходно-средиземноморски, през зимния сезон е с мъгли, наблюдава се атмосферна циркулация на ветрове и влажност, повлияна от черноморието.

През територията на общината преминава първокласен път 1-9, който свързва гр.Малко Търново, след рехабилитация с АМ „Тракия“. Промислеността е предимно земеделие и селско стопанство, производство на био и екологично чисти продукти и животновъдство.

Атмосферният въздух е с относително висока чистота, поради липсата на промишленост, наличието на планинска и гориста територия, в която се намира природен Парк „Странджа“, защитена от основни замърсители.

Основни емисии, влияещи върху КАВ са: битов сектор - битово отопление в домакинството, предимно на дърва и въглища, които са сезонни и не превишават пределно допустимите норми, лоша пътна настилка в някои от селищата към общината.

През общината се осъществява транспортен трафик на републикански пътища, съществуват проблеми свързани с второкласни и третокласни пътища, както и с общинската пътна мрежа. Основен обслужващ първокласен път е Румъния-Дуранкулак-Варна-Обзор-Сл. Бряг-Маринка-Звездец-М.Търново - граница с Турция. Второкласен път Бургас-Маринка-Созопол-Приморско-Царево-Малко Търново. Третокласен път Маринка-Звездец-Визица-Царево-Малко Търново. Автотранспорта, особено през активния сезон изхвърля в атмосферата въглеродороди, азотни окиси и парникови газове. Очаква се разрастване на автомобилните потоци през ГКПП Малко Търново, особено от тежкотоварни автомобили, което е екологична заплаха. Проектиран и в процес на изпълнение е обходен път, който ще отклони трафика през гр. Малко Търново.

Националната система за мониторинг не разполага със стационарна измервателна самостоятелна станция на територията на община Малко Търново.

Оперативният устройствен план през 2013-2020г. е с насоченост ограничаване на сезонните вредни въздушни емисии, подобряване на съществуващата инфраструктура, благоустрояване на селищата, подобряване на транспортния достъп до селата, подобряване качеството на средата, енергийна ефективност, хигиенизиране на пътната настилка, стимулиране на ВЕИ. Подобряване на трансграничното сътрудничество по проекти с Р. Турция. Възстановяване на горите, изграждане на велоалеи, подобряване туристическата инфраструктура, доразвиване на Парк „Странджа“.

В общината, поради богатата природа, липсват основни причинители, водещи до замърсяване на въздуха. Към общината е зачислен персонал от работници по чистота, които ежедневно почистват града и околността с цел намаляване на запрашаемостта.

ОБЩИНА НЕСЕБЪР

Общината заема най-източните части на Източна Стара планина, южната и югозападната част на общината е равнинна. Цялата територия попада към Черноморския водосборен басейн.

Климатът е умерено-континентален. Плажните ресурси на общината са сред най-големите на българското черноморско крайбрежие и възлизат на 1 517 декара с общ капацитет 139 450 плажни места. Тези природни ресурси са най-важният фактор, който определя и формира основната отраслова структура на общинската икономика – стопански туризъм, отдих и спорт, овощарство, лозарство. С национално значение са ваканционно селище „Елените“, курортен комплекс „Слънчев бряг“, с местно значение местността „Инцараки“, „Иракли“.

През общината преминават частично или изцяло 4 пътя от Републиканската пътна мрежа на България с обща дължина 82,3 km:

- участък от 43,3 km от Републикански път I-9 (от km 165,3 до km 208,6);
- участък от 29,9 km от Републикански път III-906 (от km 13,6 до km 43,5);
- последният участък от 1,4 km от Републикански път III-2085 (от km 29,2 до km 30,6);
- целият участък от 7,7 km от Републикански път III-9061

Промишлено замърсяване на въздуха в общината няма. Не е установено наличие на азотни окиси, оловни аерозоли, други аерозоли и феноли, което е предмет на изследване от страна на подвижната лаборатория за фоново замърсяване на РИОСВ-Бургас. Проблем са ФПЧ₁₀. На територията на Община Несебър действат 12 броя бетонови възли. Основно направление за развитието на тези общини е туризмът и свързаните с него обслужващи дейности. Фирмите, действащи на територията им са ориентирани предимно към дейности свързани с производство на бетонови и варови разтвори и търговия със строителни материали.

Приоритетните насоки за бъдещата работа в сферата на опазване на околната среда по компонент КАВ в Оперативният устройствен план 2014-2020г. са решаване на проблемите, свързани с основни източници на емисии ФПЧ₁₀, причинени от бита и транспорта на територията на общината, отпадъци от пестициди. С оглед на развитието на туризма, който е с първостепенна важност е необходимо запазването на биологичното разнообразие в защитените съществуващи територии.

Друг значим аспект при формирането на бъдещата екологична политика на общината е оценка на очакваните промени в климата и влиянието им върху територията на общината, свързани най-вече с промяна в режима на температурите и валежите, нарушено биологично разнообразие, нанесени щети от засушавания, пожари.

В тази връзка трите основни приоритета на Стратегия „Европа 2020“ в сферата на климатичните промени и енергията са:

- ✓ намаляване на емисиите на парникови газове с 20 %;
- ✓ добиване на 20% от енергията от възобновяеми енергийни източници;
- ✓ увеличаване на енергийната ефективност с 20%.

Тези приоритети вече се интегрират в политиките за регионално развитие и опазване на околната среда, като е преподновена Заповед на МОСВ общината да попада под контрол за ФПЧ₁₀.

Реализирани дейности през 2017г.

Намаляване емисиите от битово отопление.

През 2017г. е изготвена и приета общинска програма за енергийна ефективност с ежегодно обследване на енергийна ефективност на климатични инсталации и водогрейни котли на административно-обществени сгради и поэтапно саниране на съществуващият сграден фонд, с цел намаляване на емисиите от ФПЧ₁₀ с 45 t/year. Създаване на система за инвентаризация на изразходваните количества горива за битово отопление. Разработване и прилагане на мерки от местни фондове за въвеждане на енергийна ефективност в жилищния сектор - изготвяне на обследвания. Осъществяване на информационни кампании.

Намаляване емисиите от ФПЧ₁₀ от транспорт.

Системно машинно измиване, метене, особено на улици с обществен транспорт. Поддържане на зони, които са строителни площадки, оптимизиране на зимно снегочистване, опесъчаване. Подмяна и ремонт канализационни мрежи и улици за недопускане замърсяване с кал и други замърсявания. Измиване на автомобилните гуми от градския транспорт, щателно измиване на строителни площадки - текущо. Превозването на

насипните товари се извършва с покривала. Провеждане на информационни кампании за насърчаване на велосипедното движение. Стриктен контрол при неправилно паркиране в зелени площи, възстановяване на улици и тротоари при ремонт. Насърчаване на устойчивия транспорт сред населението. Модернизация на обществения градски автопарк, насърчаване за използване на екологични горива. Изграждане на съоръжения за паркиране, чрез подходящи схеми - възстановяване на каменнта настилка - улици в старият град на гр.Несебър. Изграждане на улици в новата част на гр. Несебър. Изграждане на улици в к.к. „Слънчев бряг“ - Запад. Благоустройство и озеленяване, поливни системи на междублоковите пространства на територията на общината.

ОБЩИНА ПОМОРИЕ

Община Поморие е с излаз на Черно море и благоприятно географско разположение, спрямо международните инфраструктурни коридори. Община Поморие се намира в близост и под въздействието на общоевропейския транспортен коридор, свързващ Адриатика с региона на Черно море. На 8 km от град Поморие се намира летище Бургас. Релефът е равнинен. На север граничи със Стара планина. През територията на общината преминават и се вливат в Черно море река Хаджийска, река Ахелой. Средноточасовото и годишно разпределение на вятъра в общината осигурява благоприятен обмен на въздушни маси в околната среда.

Общината се характеризира с мек морски климат, плавни теренни форми, плодородна почва, поморийски солници и луга, древна култура - селището Ахелой, обявено за зона по Рамсарската конвенция за влажните зони с международно значение. Създадени са условия за туризъм. В с. Каменар има рудник за каменни въглища. Добиват се строителни материали от кариери на общината, кафяви въглища с повишено съдържание на сяра от Бургаския въглищен басейн. Добивът на въглища има съществено стопанско значение.

От подотраслите на преработващата промишленост водещо значение за икономиката на общината има хранително-вкусовата промишленост. Производство на вина „Черноморско злато“ АД, „Бойар“ ООД, „Лозина естейт енд Уайнселлар АД, „Тохун“ ООД. Производство на хляб, хлебни и сладкарски изделия - 8 предприятия. Добивна промишленост „М-Поморийски солници“ ЕАД, „Солари 98“ ООД и БСКД „Ахиалски солници“. Наличието на плодородна земеделска земя, създава възможности за селско стопанство, зърнопроизводство, лозарство, животновъдство.

Тежка промишленост е машиностроене, металообработване с приборостроителен завод „Поморие“ ООД, електронна и електротехническа промишленост в гр. Каблешково – „Технически въглени“ ЕООД.

В строителството функционират 4 предприятия за производство на дограма и изделия от дървен материал, 3 предприятия за производство на готови бетонови смеси и др.

На територията на община Поморие първокласният път обхваща 16 600 km и е в добро състояние.

- ✓ Извършена е реконструкция на път I-9 „Сл.бряг-Бургас“;
- ✓ Ново строителство - „Обход на гр. Поморие“ и „Обход на гр. Ахелой“;
- ✓ Рехабилитация на Път III „Каблешково“;
- ✓ Рехабилитация на Път III „Каблешково-Ахелой“;
- ✓ Рехабилитация на път III „Просеник-Горица“.

В незадоволително състояние са все още общинските пътища и пътна мрежа на община Поморие, поради необходимостта от значителни инвестиции за тяхното възстановяване. През последните 10 години са извършвани само частични ремонтни дейности на малки участъци.

Водният транспорт в бъдеще ще заема все по-важно място, насочено основно към туристическото корабаплаване. Пристанище Поморие осигурява удобна морска връзка с близо разположените градове Бургас, Несебър, Созопол и Варна.

Използването на автомобилен транспорт за всички видове превози, при незадоволителното състояние на третокласна и общинската пътна мрежа и амортизирани превозни средства нанася сериозни вреди на околната среда.

Приоритетно е подобряването на изготвената комуникационно-транспортна схема на гр. Поморие, която включва класификация на уличната мрежа, маршрути на масовия обществен и пътнически транспорт, пешеходно и велосипедно движение.

В Община Поморие няма пункт за мониторинг на качеството на атмосферния въздух. За състоянието на въздуха може да се съди по епизодични замервания, правени по различни поводи в резултат, на които не са установени наднормени натоварвания по отношение на основните замърсители на атмосферния въздух. Общината не попада в зони, в които са превишени годишните оценъчни прагове или нормите с допустими отклонения, съгласно заповед на МОСВ, поради липса на големи промишлени предприятия.

Основни източници на замърсяване на атмосферния въздух в общината с ФПЧ₁₀ са:

- Засиленият автомобилният транспорт;
- Жилищни и обществени сгради с комунално-битовата дейност, използващи основно твърди горива през зимния период;
- Промислените предприятия на територията на Община Поморие: действаща кариера в с. Каменар, „ЗТВ” гр. Каблешково, „Черноморско злато” АД, ТПК „Анхиало”, ПСОВ – Поморие, Бетонери възли - 4 броя, Бензиностанции - 8 броя.

Бензиностанциите на територията на общината са в съответствие с изискванията на нормативната уредба. Имат изградени системи за улавяне на бензиновите пари при зареждане на резервоарите.

От промишлените предприятия единствено за „Черноморско злато” АД има измервания на емитираните във въздуха замърсители. Съпоставянето на измерените концентрации и мощности с нормативно допустимите показва, че по отношение на сажди и серен диоксид се регистрират завишени концентрации, но поради благоприятното разположение на района и значителната височина на комина на централата концентрациите на замърсителите, след разсейване са значително под ПДК за населените места. Емисиите от производствени източници, разположени на площадките на фирмата са незначителни и не оказват влияние върху качеството на въздуха в района на площадката и околните терени.

Значим източник на атмосферно замърсяване е и локалното отопление с твърдо гориво, през зимния период и неправомерното изгаряне на растителни отпадъци.

Други замърсители са лични МПС, градски транспорт. Броя на пребиваващите на територията на общината МПС през курортния сезон нараства многократно. Това е предпоставка за нарастване на парникови газове и ФПЧ₁₀ през летния сезон. Най-натоварената пътна артерия в района на Община Поморие е път I-9.

В Оперативният устройствен план до 2020г. основни проблеми, по които трябва да се работи през следващите години са липсата на постоянен пункт за мониторинг на

въздуха, няма достатъчно данни за замърсяването на въздуха от комунално-битовия сектор, транспорта, промишлеността.

Основните приоритети за дейности са:

- контрол на промишлените предприятия по изпълнение на мероприятия за подобряване на екологосъобразната им дейност;
- провеждане на целенасочени изследвания за качеството на въздуха;
- инвентаризация на емисиите от промишлеността и транспорта;
- реализиране на план-схема за газификация на град Поморие;
- подобряване на мониторинга на качеството на атмосферния въздух;
- разширяване на използването на слънчевата енергия в района, с цел намаляване на емисиите от бита за затопляне на вода и отопление;
- проучване и въвеждане в бита и обществените сгради на заместящо газово гориво;
- повишаване на изискванията към транспортните средства и подобряване на организацията на движение и паркиране; ограничаване на движението на МПС в най-натоварените периоди от годината за селектирани площи от селищата в общината;
- подобряване на състоянието на пътната инфраструктура и въвеждане на по-ефективен заместящ воден транспорт;
- ограничаване на нераглеменирани опожарявания и неконтролирано горене на растителна биомаса;
- ограничаване достъпа на тежкотоварни автомобили до определени райони и въвеждане на изисквания към строителните фирми с оглед предотвратяване и намаляване запрашваемостта на въздуха;
- насърчаване на трансграничното сътрудничество за решаване на общи проблеми.

През 2017г. са предприети следните мерки:

През активния летен сезон е въведена пълна забрана за извършване на строителна дейност в гр. Поморие, актуализирана е транспортна схема в града, като е въведен ограничен достъп за престой и движение на тежкотоварна техника до жилищни райони, чрез изграждане на обходни маршрути за транзитно движение. Поддържане на чистота на градските пътни артерии по утвърден график с постоянно почистване, миене, метене, особено на улици с автомобилен поток. Извършване на текущ ремонт на пътища от общинската пътна мрежа, ремонт и благоустрояване на улици в гр. Поморие и съставните селища на общината. Стартирали са проекти „Региони в растеж 2014-2020“ във връзка с изпълнение на мерки за енергийна ефективност. Извършено е озеленяване с декоративна растителност и поддържане на териториите определени за зелени площи. Предприетите мерки са включени за изпълнение в програмата за опазване на околната среда на община Поморие 2014-2020.

ОБЩИНА ПРИМОРСКО

Община Приморско на изток граничи с Черно море, на запад и на север с община Созопол и на юг с общините Царево и Малко Търново. Територията на Община Приморско се характеризира със съчетание на равнинен, хълмист и нископланински релеф, пресечен от речни долини, силно разчленен морски бряг, скалисти труднодостъпни носове, оградени с подводни и надводни скали, обширни плажни ивици и дюни. Характерът на климата в този район се формира от континенталното влияние от запад и север, черноморското влияние от изток, средиземноморското влияние от юг, малката

надморска височина и високата залесеност на Странджа. Климатът може да се приеме като смекчен континентален. Непосредственият контакт на крайбрежието с откритата морска повърхност, от която се изпаряват водни пари, създава благоприятни условия за образуването на мъгли през всички годишни сезони. Вятърът през зимата е силен и бурен. Морският бриз е явление с климатично значение, който започва да се утвърждава от средата на пролетта. Максималното му развитие се проявява през лятото. Продължава до октомври.

Промишлеността е със следните отрасли:

Селско стопанство

Съществуващите почвено-климатични условия са благоприятни за развитието на животновъдството, растениевъдството и овощарството.

Преработваща промишленост

Преработваща промишленост в района на общината не се развива, тъй като основната визия на община Приморско е районът да се развива като туристическа дестинация без излишни замърсители.

Туризмъ

Туризмът и обслужващата го сфера са най-динамично развитите отрасли в структурата на общинската икономика-предимно частни фирми обединени в организация „Съвет по туризмъ“. Развита е екотуризмъ, селски, риболовен, спортен.

Поради привлекателността на курортните селища има засилен инвестиционен процес и развитие на строителната индустрия.

Качество на атмосферния въздух

Община Приморско притежава богата гама от природни и антропогенни ресурси за развитие на туристическата индустрия. Общинската територията не е индустриална и е със запазена екологично чиста околна среда и добро състояние на атмосферния въздух. Съществуват предимно малки предприятия за производство на строителни материали, каменна кариера (вече закрыта), предприятие за преработка на дървесина, дърводобив, производство на дървени въглища, лов и риболов, култивирано отглеждане и преработка на билки, гъби, животновъдство и други. Съществуващите източници на емисии са с незначителна мощност и са с локален характер.

Основните метеорологични фактори, които допринасят за увеличаване замърсяването на въздуха са локалните ветрове (в случая морският бриз) и температурните инверсии. Последните се появяват при безветрие или при скорост на вятъра под 1 m/s.

Липсата на тежка инфраструктура и отдалечеността от големи промишлени замърсители са причина за малкия обхват на атмосферно замърсяване, което е главно с транспортен произход.

На територията на общината не съществува постоянен пункт за наблюдение качеството на атмосферния въздух. Провеждани са измервания в ММЦ - Приморско във връзка с кампанията „Син флаг“. Резултатите от измерените приземни концентрации в много редки случаи надхвърлят 10% ПДК.

Епизодичните измервания на атмосферния въздух в общината показват, че съдържанието на всички наблюдавани параметри е значително по-ниско от допустимите норми.

Източници на замърсяване на територията на Община Приморско са:

Източници с транспортен произход:

Основните пътни артерии в общината са първокласния път I-9 (E-87) (Дуранкулак-Варна-Бургас-Малко Търново) и третокласния път III-908 (Приморско-Ясна поляна) и към

път II-98 (Бургас-Малко Търново). Останалите пътища в общината са четвъртокласни: Росен-Веселие-Ясна поляна-Заберново; Приморско-Писменово-Фазаново; Приморско-Китен; Ново Паничарево-Калово.

Други източници на замърсяване на територията на общината са:

Чартърно летище в местността „Еленица“ на около 4.3 km от с. Ясна поляна. Производство на дървени въглища в землищата на с. Писменово и с. Ясна поляна.

Битово отопление:

Битовото отопление е най-масово - печки за дърва, въглища или брикети, открити огнища или камини.

Като заплахи за замърсяване на атмосферния въздух, на територията на общината, могат да бъдат посочени:

- ✓ увеличаването на автомобилният трафик особено през летния период;
- ✓ нарастване количеството на остарял автомобилен парк;
- ✓ увеличеното потребление на твърди горива през зимния период.

Мрежата за мониторинг на въздуха е сравнително добре развита, но тя все още не обхваща селскостопанските райони, рекреационните зони и гори. Мониторинга се извършва единствено от РИОСВ-Бургас. Масово предприятията не провеждат собствен емисионен контрол.

Визията за развитие е Община Приморско да бъде лидер в туризма по южното Черноморие и Странджа планина. Устойчива самоуправляваща се общност, място за развитие на конкурентоспособен бизнес, екологично селско и горско стопанство, качествена инфраструктура и благоустроена жизненна среда.

Стратегически цели по Оперативен устройствен план 2014-2020г са:

Постигане на балансирано развитие, чрез развитие на динамична и конкурентоспособна икономика и подобряване инфраструктурата на общината.

ОБЩИНА РУЕН

Община Руен е разположена край Айтоския проход, пресичащ Стара планина по поречието на река Луда Камчия и р. Хаджийска. Около 56% от територията разполага с горски фонд от широколистни и иглолистни гори. Областта се характеризира със задбалкански нископланински, умереноконтинентален климат. Зимата е студена, мъглите са характерни за зимен сезон, зимните ветрове са най-силни. Лятото е прохладно. Общо в задбалканския нископланински климатичен район средната годишна температура на въздуха е 11,3 °С.

Транспортна инфраструктура

Пътната мрежа на община Руен включва третокласни пътища и общински пътища. Гъстотата на пътната мрежа в общината е по-ниска. Главната пътна артерия в общината е път III-701 Силистра-Тервел-Айтос, преминаващ на 3 km от общинския център с. Руен. Общинско значение имат пътищата Руен-Просеник-Горица и Просеник-Ръжица-Айтос, които са пътна връзка с общините Айтос, Поморие и Несебър. Друг път с регионално значение е отклонението от III-701 в посока запад през Люляково към Съединение, община Сунгурларе и връзка с път Шумен-Карнобат.

Основните проблеми свързани с поддръжката и развитието на общинската пътна мрежа са свързани с липса на средства за ремонт и инвестиции в пътна инфраструктура и тенденция за продължаващо влошаване качество на инфраструктурата, породено от интензивността на водната ерозия, особено на пътищата с трошенокаменна настилка и

пътищата на земно легло. Бюджетните ресурси на община Руен, както и на повечето малки общини са ограничени.

Железопътната инфраструктура е представена от линията Карнобат-Варна. ЖП гара Карнобат е транспортен възел, чрез който се осъществява връзка с ЖП линията Бургас-София.

Индустрия

На територията на Община Руен 90% от развитата промишленост е производството на конфекция, която е енергоемка. Като препоръки са подобряване и топлоизолация на работните помещения, въвеждане енергоефективно осветление и оптимизиране на отоплението. Повечето от общините са на централно топлоснабдяване. При домакинствата все още съществува битовото отопление. Необходимо е модернизация на съществуващите системите за производство и пренос на топлинна енергия. Необходимо е подобряване на инфраструктурата, организацията и регулирането на трафика в населените места.

Възможностите за икономическо развитие са свързани с:

- Отсъствието на значително замърсяване на околната среда и възможността за производство на екологично чиста селскостопанска продукция, при спазване на технологичните изисквания;
- Близостта на черноморското крайбрежие и развитието на краткотрайни програми за селски, екологичен и ловен туризъм, предназначени за масовия туристически поток.

Община Руен е район, зависим от земеделието и горско стопанство. Общината е слабо индустриализирана, няма производства, които да влошават параметрите на околната среда.

Дървопреработващата промишленост е представена от 8 дъскорезници. Функционира и предприятие за производство на дървени въглища в с. Люляково. Южно от с. Руен се намира голямо находище на глина, за производство на тухли и строителна керамика. Преработвателната промишленост, като продукцията се реализира предимно на територията на общината – малки хлебопроизводители, сладкарски цех, мандра за кашкавал в с. Люляково. Туризмът е концентриран в с. Просеник с посещения на туристи от масовия туристически поток, ловен туризъм. Потенциалът за развитие на туризма на територията на общината е свързан предимно с развитието на модерно селско стопанство, възраждане на лозарството и винарството.

Община Руен е един от районите с най-ниска степен на замърсяване на атмосферния въздух, поради липсата на промишлени предприятия и обекти. На територията на общината действат предимно малки фирми и предприятия от отрасъл – лека промишленост. Общината не се характеризира с интензивен трафик в автомобилния транспорт и това не оказва съществено влияние върху чистотата на атмосферния въздух в района.

Според Оперативния план е необходимо подобряване на инфраструктурното осигуряване и достъпността в общината.

Дейности и стратегии:

- Усъвършенстване на транспортната инфраструктура и устойчиво подобряване на експлоатационното състояние на общинските пътища;
- Използване на алтернативни източници на енергия за битово горещо водоснабдяване на общински сгради;
- Повишаване на енергийната ефективност на обществените сгради;
- Подобряване изградеността и състоянието на енергийната инфраструктура.

Визията, като обобщена представа за дългосрочно развитие на общината, синтезира очакванията на местната общност за стандарта на живот и качеството на средата за живеене.

Приоритети:

Основните проблеми са свързани с ниската степен на изграденост или лошо качество на местна транспортна, екологична и социална инфраструктура и липсата на финансови ресурси за нейната поддръжка и обновяване.

Ангажиментите на Община Руен са свързани с поддържането на общинската транспортна инфраструктура, уличната мрежа, подобряване управлението на отпадъците, повишаване на енергийната ефективност и намаляване на публичните разходи за енергия. Осигуряване на финансови ресурси за развитието на техническата инфраструктура.

Реализацията на проекти за енергийна ефективност и насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници от една страна е средство за повишаване на конкурентноспособността и намаляване на енергопотреблението и от друга страна допринася за опазването на околната среда и устойчивото потребление на ресурсите.

Реализирани дейности през 2017г.

В района на общината няма организирани източници на емисии на вредни вещества, поради което не се провеждат измервания от промишлени замърсители. Основни замърсители са производството на дървени въглища по закрит способ - ретортен способ в с. Вресово - два обекта и с. Дъскотна - един. Замърсяването е предимно от прах през летния сезон, при засушаване от естествен характер, предизвикано от лошо качество на пътна настилка, агротехническа обработка на почвата и разсейване от приземен вятър. През зимния период за битово отопление се използват основно твърди горива, като дърва и въглища, които предизвикват незначителни замърсявания при горенето. През зимните месеци дялът на този вид отопление значително надхвърля замърсяване от промишлени източници. При изгарянето на масово употребяваните в домакинството твърди горива емисиите са с ниска височина и ниска емисионна температура. При неблагоприятни метеорологични условия и затруднена дифузия на замърсителите това също може да е причина за високи концентрации в близост до източниците. През студените месеци неблагоприятни са и температурните инверсии, мъгли, облачност. Това е причина, въпреки че средногодишните концентрации са в допустимите норми, през студеното време да се очаква епизодично надхвърляне на кратковременните норми.

ОБЩИНА СОЗОПОЛ

Община Созопол е разположена в Централна източна част на Бургаска област характерна с двете си съставни територии - крайбрежието, обхващащо отрязъка между нос „Атия“ и „Маслен нос“ и равнина, която в южна посока постепенно преминава във възвишенията на „Странджа“. В района на Созопол климатът е умереноконтинентален с влияние на Черно море, което е предпоставка за целогодишна влажност на въздуха. Влияние оказват и теченията от Средиземно море. Характерни са сравнително малко валежи и продължителни засушавания. Зимата е топла и ветровита. Общата характеристика на релефа е силната му разчлененост, която затруднява изграждането на пътната инфраструктура.

Икономическият профил на община Созопол се характеризира главно с развитие на сектор Туризм – морски туризм.

Съществува добре изградена междуселищна пътна инфраструктура, като голяма част от общинските пътищата са силно амортизирани и се нуждаят от рехабилитация и ремонти.

Общината се характеризира с функциониращи микропредприятия.

Промишлеността с акцент - преработваща, главно рибо-преработка, дърводобив и добивна, представена от ДОО „Черноморец“ - гр. Черноморец - произвежда мраморни, гранитни и керамични изделия за строителството, кариера и ТСИ - с. Крушевец за добив на инертни материали на фирма „Пътни строежи“ АД - гр. Бургас.

Развито е растениевъдството – лозя, овощни градини, животновъдство, горско стопанство.

Строителният сектор е един от структуроопределящите.

Транспорт

Общината е утвърден транспортен център с международно значение. Основната крайбрежна артерия, обслужваща главно туристическия поток в общината и селата от източната част е второкласният път II-99 Бургас-Маринка-Созопол-Приморско-Царево-Малко Търново. В дълбочина общината се „разполовява“ от първокласния път I-9-Румъния/Дуранкулак-Варна-Бургас-Маринка-Звездец-Малко Търново/Турция. Този път провежда главно транзитните потоци към Турция и същевременно е единствената връзка на селата от западната част на общината с републиканската пътна мрежа. Третокласният път III-992 Бургас-Созопол-Росен-Веселие-Ясна поляна-Приморско е с участъци в лошо състояние, а пътищата III-7907 и III-9009, обслужващи периферни части от общината са също в лошо състояние.

Морски транспорт

Инфраструктурата за реализиране на морския транспорт в общината включва пристанище Созопол, няколко яхтени пристанища и пристани за лодки.

Обобщените проблеми на общината Созопол са:

- Пространствената организация на републиканската пътна мрежа не спомага за мрежови комуникации между населените места на общината;
- Лошото състояние на общинската пътна мрежа затруднява достъпа до населените места, особено в планинската част на общината;
- Липсата на преки пътни връзки между някои населени места на общината и към общинския център, задълбочава проблемите в обслужването;
- Движението по голяма част от улиците на гр. Созопол е силно затруднено. Капацитетът на площите за паркиране е неадекватен на пулсиращите сезонни нужди;
- Липсата на автогара и ограничената информация за транспортните връзки на Созопол;
- Инфраструктурата на морския транспорт е амортизирана – нуждае се от ремонти и модернизация;
- Газифициране на битовия и обществения сектор;
- Популяризиране на соларните сградни инсталации и термопомпи;
- Обновяване на сградния фонд (включващо и топлоизолация);
- Популяризиране на велосипедното движение;
- Изграждане на интермодална инфраструктура за комбиниран транспорт в градска и междуселищна среда;

- Реализиране на местни благоустройствени проекти, имащи пряко или косвено отношение към подобряване на транспорта и качеството на атмосферния въздух;
- Битово отопление обикновено изгаряне на твърди горива (най-вече дърва).

Състояние на атмосферния въздух

Въздухът в общината е със сравнително запазена чистота, поради липсата на големи източници на атмосферно замърсяване. Характерно е засиленото строителство и значително увеличеният автомобилен трафик през летния сезон. Автомобилния транспорт има относителен дял върху замърсяването на атмосферния въздух с въглероден оксид, бензо(а)пирен, НМЛОС и азотни оксиди. Други основни източници на замърсяване са горивните инсталации с битов характер и емисиите от незапръстени и необработени депа за ТБО, промишлени предприятия, 6 броя действащи бензиностанции.

Поради липса на големи източници на атмосферно замърсяване, на територията на общината не се извършва системно измерване на концентрациите на основните вредности, чрез стационарни пунктове за контрол на атмосферния въздух. Мониторингът, който се осъществява от РИОСВ-Бургас е по утвърден график за емисионен контрол на източници на организирани емисии. Съгласно експертното становище на РИОСВ-Бургас, качеството на атмосферния въздух отговаря по ПДК-норми.

Визията на община Созопол по Оперативен устройствен план е насочена към подобряване качеството на инфраструктурата и запазване на околната среда, което ще допринесе за повишаване на качеството на живот и интереса за инвестиции в екологично чисти производства и сектори.

На територията на общината няма организиран градски транспорт, няма налични промишлени предприятия, поради което не се отделят големи емисии от изгорели газове, които да замърсяват околната среда.

ОБЩИНА СРЕДЕЦ

Община Средец е разположена в южната част на Югоизточния район и югозападната част на Бургаска област. На запад граничи с общините Болярово и Стралджа на Ямболска област, на север с община Карнобат и община Камено, на изток с общините Созопол и Малко Търново. Релефът в северните части на общината е низинен, а на юг преминава в хълмист до нископланински. Община Средец попада в два климатични района Странджа и Бургаска низина на Континентално-средиземноморската климатична област. Преобладаващите ветрове са източните и североизточните. Общината разполага с природоклиматични условия, благоприятни за развитие на земеделието - растениевъдство и животновъдство.

Промислеността се базира на хранителновкусова, металолоене, металообработване и производство на пластмасови изделия, производството на широка гама горещовалцувани профилоразмери от обикновени и специални стомани на фирма „Промет Стиил” АД. Едно от водещите предприятия в промислеността е „Пластмасови изделия“ АД, част от „Лукойл Нефтохим Бургас”, „Металпласт БГ“ ООД и др. Хранително-вкусовата промисленост е свързана с производството на хляб и хлебни изделия.

През общината преминават Транс-Европейски коридори. В непосредствена близост до общината преминава международният път Е87 Р. Румъния-ГКПП-Дуранкулак-Варна Бургас-Малко Търново-Р. Турция. На север от Общината минава Транс-Европейски коридор № VIII – Дурас-Тирана-Кафтан/Кафасан-Скопие-Деве Баир-Гюешево-София-Пловдив-Бургас-Варна. Друг главен път, минаващ в близост до Община Средец е по

направление Република Румъния-ГКПП Силистра-Шумен-Ямбол-Елхово-ГКПП Лесово-Р. Турция. На територията на общината липсват пътища I клас, както и автомагистрали. Основните транспортни артерии, обслужващи общината са второкласните пътища - II в направление съответно Бургас-Средец-Ямбол и Бургас-Средец-Болярово-Елхово. По-голямата част от междуселищната пътна мрежа е в много лошо състояние. Общинската пътна мрежа включва всички пътища от IV клас, част от пътищата са без трайна настилка. Общинската пътна мрежа е незадоволителна, поради липса на средства.

Територията на общината е със слабо развити възобновяеми източници на енергия. Промислените предприятия и домакинствата не използват такава енергия. Отоплението се осъществява главно, чрез електроенергия и твърдо гориво. През територията на Община Средец не преминава газопровод и не е предвидено изграждането на такъв.

Основната част от съвременните екологични проблеми в обхвата на територията на община Средец имат унаследен характер и са свързани с комбинираното въздействие на природни и антропогенни фактори:

- замърсяване на атмосферния въздух от промишлеността, транспорта;
- нерегламентираните сметища и инцидентно възникващите пожари;
- комунално-битовия сектор, сметищата, строителните дейности;
- нерегламентираната сеч.

Сред потенциалните източници на замърсяване са:

- Преработка на полимери и производство на изделия от тях – „Пластмасови изделия” АД. Влиянията на тези производства се простират в района на производствените площадки и не влияят върху други населени места.
- Производство на горещовалцуван прокат от черни метали и обработка на стомана и железни сплави в „Промет Стийл“ АД, с. Дебелт. Според анализите пространственото разположение на предприятието предполага влиянието на емисиите от SO₂ и NO₂ да се разпростират на разстояние 9 km от източника. Тази територия обхваща района на завода и част от с. Дебелт. Очакваните емисии са силно снижени, поради използването на газ за гориво. Фирмата притежава комплексно разрешително по реда на Закона за опазване на околната среда, съгласно, което изпълнява определени критерии за опазване качеството на атмосферния въздух. Контролира се от РИОСВ-Бургас.

Като допълнителни потенциални източници могат да се посочат: Производството на дървени въглища с. Дебелт; Бензиностанциите гр. Средец и с. Дебелт, газстанциите; Преустановена е практиката на горене на стърнища.

Качество на атмосферния въздух

Общината е под контрола на РИОСВ-Бургас, като Регламентиран район за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ). Основните източници на замърсяване на атмосферния въздух в община Средец са горивните инсталации в комунално-битовия сектор, автомобилния транспорт и промишлеността. През зимния отоплителен сезон замърсяването на въздуха е основно от бита, за отопление на жилища и административни сгради, транспорт. През топлата част на годината източници на замърсяване са транспорта (замърсяване на атмосферния въздух с въглероден оксид, бензо(а)пирен, НМЛОС и азотни оксиди), неподдържаната пътна и прилежаща инфраструктура (ФПЧ₁₀), строителни обекти, както случаите на възникване на пожари.

Обобщените данни на РИОСВ-Бургас показват, че територията, подложена на наблюдение (включително община Средец) е с добро качество на атмосферния въздух. Очертава се намаляване на нивата на ФПЧ₁₀ и трайна тенденция за задържане на ниска

средногодишна концентрация на серен диоксид и азотен диоксид. Обхванати са и се контролират по-голям брой обекти, използващи летливи органични съединения и вещества, които нарушават озоновия слой и флуорирани парникови газове.

Визия за развитие на общината по Оперативен устройствен план през периода 2014-2020г. е с цел създаване на съвременна инфраструктура и качествена жизнена среда.

Общината не е включена в националната система за мониторинг, съгласно Заповед на МОСВ за утвърждаване на районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, общината не фигурира като зона, в която са превишени нормите.

През 2017г. са предприети следните мерки от страна на общината: Благоустрояване на зелени площи в гр. Средец, ежедневно почистване и миене на уличните платна в града. Възложено е изготвяне на Програма за опазване на околната среда за периода 2017-2020, като основен инструмент за реализиране на националната екологична политика с указания и насоки за подобряване на качеството на атмосферния въздух. На територията на общината няма постоянно действащи пунктове за контрол качеството на атмосферния въздух.

ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ

Общината е разположена в Югоизточна България на север граничи със Смядово, на запад с община Котел, на югозапад с община Стралджа, на изток с община Руен. Релефът е планински и равнинен, с мек климат и висока скорост на вятъра през зимния период. Налице е масивен горски фонд.

Основни отрасли в промишлеността са преработвателна, хранително-вкусова, дървопреработвателна, металообработване, лозаро-винарство, мебелна, строителство, добив на строителни и инертни материали. Селскостопанският сектор е представен от земеделие, животновъдство, горско стопанство, лов, риболов.

По-известни предприятия на територията на общината са:

„Винекс Славянци“ АД, ЕТ „Виатекс“- месопреработка, Фуражен завод - гр. Сунгурларе, ТПК „Победа“ - с. Лозарево, „Салкъм“ ООД - с. Манолитч за производство на траверси за ж.п. линии, ЕТ „Бозов-Кемал Бозов“ с. Лозарево - дърводобив и дърбопреработка, „Евро Ланд 77“ ЕООД -строителни услуги, Производство на дървени въглища в с. Бероново.

Туризмът, въпреки природното богатство и ресурси е все още слабо развит.

Транспортна мрежа

На територията на общината преминават добре изградени пътища от I, II, III клас, част от които се нуждаят от средства за частичен ремонт, ж.п. връзка. Свързването с отделните селища се осъществява от четвъртокласни пътища. Силно амортизирана е уличната мрежа и пътните настилки. Общината е отдалечена от национални транспортни артерии и индустриални центрове. Осигурява се сметосъбиране, сметоизвозване и измиване.

В общината няма пунктове за постоянен мониторинг на атмосферните замърсители. Регионалната лаборатория извършва периодичен емисионен контрол. Наблюдаваните показатели за качеството на атмосферния въздух са: серен диоксид, азотен диоксид, азотен оксид, озон, въглероден оксид, оловни аерозоли, общ прах и сероводород, амоняк, метанови въглеводороди, неметанови въглеводороди. За гр. Сунгурларе основни целогодишни източници на емисии са автомобилите, а през зимния сезон и битовите отоплителни инсталации.

Съгласно районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (чл.30, ал.1 от Наредба №7 на МОСВ) общината попада в „райони, в които нивата на един или няколко замърсителя са между съответните горни и долни оценъчни прагове”. Наблюдава се тенденция към увеличаване на емисиите на вредни вещества и замърсяването от транспорта. Разрастването на автомобилните потоци, остаряването и износването на голяма част от моторните превозни средства, представляват неблагоприятна перспектива за влошаване на екологичните характеристики на въздуха в прилежащите на пътните артерии райони.

За подобряване качеството на въздуха е необходимо да се предприемат действия за осигуряване на нов енергиен източник за промишлеността, обществения сектор и бита. Глобално решаване на проблема може да се търси само с газифициране на гр. Сунгурларе. На територията липсват ясно изразени екологични проблеми, замърсявания и увреждания на околната среда, застрашаващи човешкото здраве.

Основните стратегии в Оперативния устройствен план за развитие 2014-2020г. по околна среда е намаляване на парниковите газове с 20%, възобновяване на нови енергийни източници 20%, подобряване на инфраструктурата, изграждане на подходяща транспортна и пътна инфраструктура.

През 2017г. за подобряване качеството на въздуха са осъществени следните дейности:

Изпълнение на проекти за повишаване на енергийната ефективност на сгради в детски заведения, сградата на общинска администрация, централен парк и автогара в гр. Сунгурларе. Оптимизиране на транспортни схеми и изграждане на паркинги с цел редуциране на замърсяването от автомобилния поток в населените места. Постоянно поддържане на чистотата на пътните артерии, подобряване на качеството на пътната настилка, ограничаване преминаване и престой на тежкотоварни МПС в жилищни райони. Осъществяване на профилактика на съществуващата канализационна мрежа, информационни кампании за енергийна ефективност. Рехабилитация на уличната мрежа на населените места на общината, благоустрояване на крайпътни и междублокови пространства в общината. Намаляване емисиите от фини прахови частици, въвеждане на задължителни изисквания за покриване на тежкотоварните камиони при транспортиране на насипни товари и строителни материали. Стимулиране на населението да не се паркира върху тревни площи, дори и при частни имоти, контрол за снегочистване на прилежащи имоти на собственици през зимния сезон.